

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/97/2018
Identifikačné číslo spisu: 1017200171
Dátum vydania rozhodnutia: 18.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1017200171.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: C. N., O. Y. X. L. XXXX, V. X. P., L. Č.. X, právne zast.: JUDr. Júliusom Jánošíkom, advokátom so sídlom v Bratislave, Klincová č. 35, proti žalovanému: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Kutuzovova č. 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 29. novembra 2016, Č.: SEĽUZ-4-81-2/2016-OdSP, v konaní o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 26. februára 2018, č. k. 46Sa/7/2017-67 t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovaného z a m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov kasačného konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 26. februára 2018, č. k. 46Sa/7/2017-67 postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného z 29. novembra 2016, Č.: SEĽUZ-4-81-2/2016-OdSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Predmetným rozhodnutím z 29. novembra 2016 žalovaný ako odvolací správny orgán postupom podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 71/1967 Zb.“) zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia zo 14. septembra 2016, číslo VÚSZ-65211008508703/10, ktorým tento úrad konanie vo veci žiadosti žalobcu o priznanie starobného dôchodku na základe § 84 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“) podľa § 30 ods. 1 písm. e/ zákona č. 71/1967 Zb. zastavil, pretože nie je príslušným orgánom na konanie o starobnom dôchodku a vec nemožno postúpiť príslušnému orgánu.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách § 259 ods. 1, § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“), § 94 ods.1,2, § 132 ods. 1 písm. a/, § 142 ods. 4 písm. a/, § 175 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“), § 103 ods. 1 bod 2 zákona č. 114/1998 Z.z. o sociálnom zabezpečení vojakov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 114/1998 Z.z.“), § 125 ods. 11, § 143a bod 1 zákona č. 328/2002 Z.z. a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej Správnym súdnym poriadkom a dospel k záveru o dôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. dňom 7. júla 1997, teda pred účinnosťou zákona č. 461/2003 Z.z., pričom pôsobnosť daného zákona nie je daná ani podľa § 261 ods. 1, pretože žalobca od vzniku nároku na starobný dôchodok nebol do 31. decembra 2003 nepretržite zamestnaný. S poukazom na ním citované ustanovenia (pozri prechádzajúci bod 2 tohto rozsudku), ako aj s poukazom na rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. októbra 2017, sp. zn. 3Komp/1/2016 a z 30. septembra 2015, sp. zn. 10So/120/2014 krajský súd uzavrel, že rozhodnúť o žiadosti žalobcu o priznanie starobného dôchodku patrí do právomoci Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia. V danom prípade preto neboli splnené podmienky na zastavenie konania podľa § 30 ods. 1 písm. e/ zákona č. 71/1967 Zb. a pokiaľ žalovaný napadnutým rozhodnutím zamietol odvolanie žalobcu v postavení účastníka administratívneho konania a potvrdil rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia zo 14. septembra 2016 číslo VÚSZ-65211008508703/10 vec nesprávne právne posúdil (§ 191 ods. 1 písm. c/ SSP).

4. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP a § 175 ods. 1 SSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

II.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

6. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

7. S rozsudkom z 11. októbra 2017, sp. zn. 3Komp/1/2016, z ktorého vychádzal aj v predmetnej veci konajúci krajský súd, sa žalovaný nestotožnil, nakoľko vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Dodal, že najvyšší súd konajúci vo veci 3Komp/1/2016 hodnotil úpravu sociálneho zabezpečenia a sociálneho poistenia príliš reštriktívne, a to bez ohľadu na ich niektoré ustanovenia, čím dospel k nesprávne právnemu posúdeniu veci. V tejto súvislosti v kasačnej sťažnosti citoval § 7 písm. a/ bod 1, § 94 ods. 1,2,3, § 114 ods. 2, § 116 ods. 2, § 119 ods. 1, § 127 ods. 1, § 129, § 132 ods. 1 písm. a/, písm. b/, § 142 ods. 4 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb., § 1 ods. 1 písm. a/ až d/, § 18 písm. a/ až h/, § 103 ods. 1 body 2 a 3, § 103 ods. 2 zákona č. 114/1998 Z.z. účinného od 01. mája 1998, § 1 písm. a/ až d/, § 30 písm. a/ až h/, § 81 ods. 3 písm. b/, § 83 ods. 1 písm. a/ až j/, § 143a body 1 až 3, § 144 bod 3 zákona č. 328/2002 Z.z. účinného od 01. júla 2002, § 259 ods. 1, § 294 body 4 a 40 zákona č. 461/2003 Z.z. účinného od 1. januára 2004.

8. Ďalej uviedol, že žalobca bol prepustený zo služobného pomeru vojaka z povolania dňom 31. mája 1998, požiadal o priznanie výsluhového dôchodku, pričom o tomto dôchodku rozhodoval Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia ku dňu skončenia služobného pomeru žalobcu, t.j. v období, keď sa na sociálne zabezpečenie vojakov nepoužili ustanovenia § 130 až § 145 zákona č. 100/1988 Zb. a § 157 až § 174 vyhlášky FMPSV č. 149/1988 Zb.; účinnosť § 143a zákona č. 328/2002 Z.z. do dnešného dňa nebola obmedzená. Žiadosť žalobcu o priznanie starobného dôchodku bola Vojenskému úradu sociálneho zabezpečenia doručená dňa 4. novembra 2014, t.j. v čase účinnosti zákona č. 328/2002 Z.z. a zároveň zákona č. 461/2003 Z.z. Zákon č. 328/2002 Z.z. neupravuje také sociálne zabezpečenie, ktoré by tvorilo poskytovanie dávky dôchodkového zabezpečenia, a teda žalobcom požadovaného starobného dôchodku. V období do 31. decembra 2003 bol účinný zákon č. 328/2002 Z.z. a v obmedzenom rozsahu tiež zákon č. 100/1988 Zb., ktorého ustanovenia § 130 až § 145 nie je možné od 1. mája 1998 na sociálne

zabezpečenie vojakov aplikovať. Teda už pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 328/2002 Z.z. nemal Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia kompetenciu rozhodovať nároky plynúce z piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia nebol od 1. mája 1998 príslušným na priznanie alebo vyplácanie starobných dôchodkov, nedisponoval a ani v súčasnosti nedisponuje právomocou rozhodovať o ich priznávaní alebo vyplácaní; nie je tiež oprávneným orgánom na posúdenie splnenia podmienok vzniku nároku na starobný dôchodok a jeho výplatu a následne na vydanie rozhodnutia o priznaní prípadne nepriznaní starobného dôchodku a o jeho vyplácaní, a to s poukazom na deň uplatnenia nároku žalobcom, t.j. 4. novembra 2014, a teda za účinnosti zákona č. 328/2002 Z.z., ktorý zrušil zákon č. 114/1998 Z.z. a zákona č. 461/2003 Z.z., ktorý zasa zrušil zákon č. 100/1988 Zb.

9. Žalovaný konštatoval, že najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 3Komp/1/2016 nediferencoval medzi vznikom nároku dávky dôchodkového zabezpečenia a sociálnej starostlivosti a vznikom nároku na výplatu tejto dávky. Nevzal do úvahy skutočnosť, že žalobcovi vznikol nárok na výplatu dávky, o ktorú žalobca požiadal dňa 3. novembra 2014, až za účinnosti zákona č. 328/2002 Z.z. a zákona č. 461/2003 Z.z. V danej súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. decembra 2009, sp. zn. 9So/92/2009, podľa ktorého cit.: „ (...) samotné dovŕšenie dôchodkového veku potrebného pre vznik nároku na starobný dôchodok dňom 30. októbra 1999, bez podania žiadosti o starobný dôchodok samo o sebe nezakladá právo na výplatu starobného dôchodku a teda ani na jeho zvyšovanie za dobu odpracovanú po vzniku nároku.“, a teda hoci žalobca splnil zákonné podmienky vzniku nároku na dávku dôchodkového zabezpečenia a sociálnej starostlivosti za účinnosti zákona č. 100/1988 Zb., nespĺnil ale zákonné predpoklady vzniku nároku na výplatu tejto dávky podľa § 94 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb., nakoľko v rozhodnom čase, t.j. od splnenia zákonných podmienok pre vznik nároku na dávku dôchodkového zabezpečenia a sociálnej starostlivosti do 30. apríla 1998, teda deň predto dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 114/1998 Z.z., nenastala kumulácia splnenia zákonných podmienok pre vznik nároku na dávku dôchodkového zabezpečenia a sociálnej starostlivosti podľa § 94 ods. 1 a § 132 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. a podania žiadosti o priznanie alebo vyplácanie tejto dávky podľa § 94 ods. 2, § 119 ods. 1 a § 127 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb., t.j. podanie písomnej žiadosti o priznanie alebo vyplácanie starobného dôchodku, na základe ktorej by sa začalo konanie o dávke dôchodkového zabezpečenia. Do účinnosti zákona č. 114/1998 Z.z., t.j. do 30. apríla 1998, bolo sociálne zabezpečenie vojakov z povolania upravené v Piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. Odo dňa nadobudnutia účinnosti zákona č. 114/1998 Z.z., t.j. od 1. mája 1998, sa vytvoril osobitný systém sociálneho zabezpečenia, ktorý od 1. júla 2002 do súčasnosti upravuje zákon č. 328/2002 Z.z., a to z dôvodu úplného odčlenenia osobitného systému sociálneho zabezpečenia od všeobecného systému sociálneho poistenia. V zákone č. 114/1998 Z.z. ako aj v zákone č. 328/2002 Z.z. absentuje právna úprava na priznanie a vyplácanie starobného dôchodku ako osobitnej dávky, o ktorú v tejto právnej veci žalobca žiada. V zmysle uvedeného bol Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia príslušný rozhodovať o starobnom dôchodku žalobcu odo dňa splnenia podmienok nároku žalobcu na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. do 30. apríla 1998, avšak žalobca v tomto rozhodnom období neadresoval Vojenskému úradu sociálneho zabezpečenia žiadnu žiadosť týkajúcu sa vzniku nároku na starobný dôchodok a jeho výplatu, a teda konanie podľa Piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. ani nezačalo.

10. Žalovaný ďalej uviedol, že hoci Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 3Komp/1/2016 skonštatoval, že jeho závery nevybočujú z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, toto tvrdenie vyhodnotil ako nepravdivé s tým, že príkladmo pritom poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. januára 2016, sp. zn. 9So/147/2014, z 24. februára 2016, sp. zn. 9So/157/2014 ako aj rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 12. septembra 2017, sp. zn. 5S/124/2016.

11. V kasačnej sťažnosti bolo tiež uvádzané, že Minister obrany Slovenskej republiky v nadväznosti na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. októbra 2017, sp. zn. 3Komp/1/2016 požiadal dňa 8. februára 2018 vtedajšiu ministerku spravodlivosti Slovenskej republiky o podanie návrhu na prijatie stanoviska k zjednoteniu výkladu zákonov na Najvyšší súd Slovenskej republiky, pričom tá predbežne vyhodnotila jeho podnet ako opodstatnený. V nadväznosti na čo žalovaný vypracoval koncept

návrhu na zaujatie zjednocujúceho stanoviska spolu so spôsobom riešenia danej problematiky, pričom tento bol adresovaný súčasnému ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky.

12. Dodal, že konanie o žiadosti žalobcu o priznanie starobného dôchodku bolo začaté podaním žiadosti v Sociálnej poisťovni dňa 4. novembra 2014 a následným postúpením tejto žiadosti Vojenskému úradu sociálneho zabezpečenia za účinnosti zákona č. 328/2002 Z.z., ktorý vylučuje použitie hmotnoprávnych ustanovení, ale aj procesných ustanovení zákona č. 100/1988 Zb. Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia bol príslušný rozhodovať o dávke starobného dôchodku žalobcu v období od 7. júla 1997 (kedy žalobca dosiahol 55 rokov veku) do 30. apríla 1998 (prijatie zákona č. 114/1998 Z.z.), avšak žalobca si žiadosť o priznanie starobného dôchodku v uvedenom období nepodal, pretože bol stále v služobnom pomere, a teda konanie o priznanie dávky starobného dôchodku podľa Piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. ani nezačalo. Od 1. mája 1998 už Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia nebol príslušným orgánom na priznávanie starobných dôchodkov z dôvodu prijatia novej právnej úpravy zákona č. 114/1998 Z.z., v ktorej priznanie starobných dôchodkov absentuje. Príslušnosť Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia na priznávanie starobných dôchodkov teda zanikla dňa 30. apríla 1998 právnou úpravou zákona č. 114/1998 Z.z., pričom vzniknuté nároky vyplývajúce z Piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. boli v následnom období priznané vo výsluhovom zabezpečení (žalobcovi bol priznaný výsluhový dôchodok) z dôvodu úplného odčlenenia osobitného dôchodkového systému od všeobecného systému sociálneho zabezpečenia. Právomoc Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia by bola daná vtedy, ak by žalobca ešte počas účinnosti zákona č. 100/1988 Zb. požiadal o priznanie a vyplácanie starobného dôchodku, na výplatu ktorého mu vznikol nárok splnením podmienok ustanovených v § 132 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb., a tento starobný dôchodok by mu bol skutočne aj vyplácaný.

13. Uzavrel, že obe správne rozhodnutia obsahujú všetky formálne a obsahové zákonné náležitosti, najmä ktoré skutočnosti boli podkladom rozhodnutí, akými úvahami sa správne orgány riadili pri hodnotení dôkazov a použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodovali, postupovali v intenciách zákonných noriem, vo veci zistili skutočný stav a zo skutkových okolností vyvodili aj správne právne závery; napadnuté rozhodnutia sú zrozumiteľné a náležite odôvodnené.

14. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

15. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovaného vyjadril podaním z 20. júna 2018 s konštatovaním, že správny orgán nie je oprávnený spochybňovať závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, s odkazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10So/120/2014 a s návrhom, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu potvrdil (po správnosti kasačnú sťažnosť zamietol; pozn. súdu).

IV.

16. Vyjadrenie žalobcu bolo zaslané žalovanému na vedomie dňa 12. júla 2018.

V.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť.

18. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

19. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené

alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

20. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súde v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

21. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súde rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach;

22. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ a h/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne príslušného útvaru sociálneho zabezpečenia;

23. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c/ SSP zrušil rozhodnutie žalovaného z 29. novembra 2016, Č.: SELUZ-4-81-2/2016-OdSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Predmetným rozhodnutím z 29. novembra 2016 žalovaný ako odvolací správny orgán postupom podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia zo 14. septembra 2016, číslo VÚSZ-65211008508703/10, ktorým tento úrad konanie vo veci žiadosti žalobcu o priznanie starobného dôchodku na základe § 84 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. podľa § 30 ods. 1 písm. e/ zákona č. 71/1967 Zb. zastavil, pretože nie je príslušným orgánom na konanie o starobnom dôchodku a vec nemožno postúpiť príslušnému orgánu.

24. Dňa 1. mája 1998 nadobudol účinnosť zákon č. 114/1998 Z.z.

25. Podľa § 103 ods. 1 bod 2 zákona č. 114/1998 Z.z., od nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa na sociálne zabezpečenie vojakov nepoužijú: § 130 až 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov;

26. Zákon č. 114/1998 Z.z. bol zrušený zákonom č. 328/2002 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňom 1. júla 2002.

27. Podľa § 143a bod 1 zákona č. 328/2002 Z.z., od 1. júla 2002 sa na sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov nepoužijú § 130 až 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov;

28. V rozhodnom období bol zároveň platný a účinný zákon č. 100/1988 Zb., ktorý v Piatej časti upravoval sociálne zabezpečenie vojakov z povolania, príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti, príslušníkov zborov nápravnej výchovy; použitie uvedenej časti bolo vylúčené dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 114/1998 Z.z. (od 1. mája 1998), respektíve dňom 1. júla 2002 nadobudnutím účinnosti zákona č. 328/2002 Z.z.

29. Podľa § 94 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb., nárok na dávku dôchodkového zabezpečenia a sociálnej starostlivosti (ďalej len „dávka“) vzniká dňom splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, prípadne vykonávacími predpismi.

30. Podľa § 94 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb., nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených pre vznik nároku na dávku a jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky, pokiaľ nie je ustanovené, že taká žiadosť nie je potrebná.

31. Podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb., vojak z povolania má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej

20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

32. Podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb., nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31. decembra 2021.

33. Podľa § 142 ods. 4 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb., o dávkach dôchodkového zabezpečenia rozhodujú, pokiaľ ide o vojakov z povolania Česko-slovenskej armády, Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia;

34. Zákon č. 100/1988 Zb. bol zrušený zákonom č. 461/2003 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňom 1. januára 2004.

35. Podľa § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., v konaniach o nárokoch na dávky a ich výplatu z nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia, o nároku na úpravu dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu, o nárokoch na náhradu škody spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, o nároku zamestnanca z pracovného pomeru, ktoré sa uspokojovali z garančného fondu (ďalej len "peňažná náhrada") a o nároku na podporu v nezamestnanosti, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, o ktorých nebolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté, a o priznaní, odňatí alebo zmene sumy dávky, náhrady škody spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania alebo podpory v nezamestnanosti za obdobie pred 1. januárom 2004, aj keď o uvedenej dávke, náhrade škody, peňažnej náhrade alebo podpore v nezamestnanosti už bolo právoplatne rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

36. Podľa § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., suma starobného dôchodku poistenca, ktorý splnil podmienky nároku na tento dôchodok pred 1. januárom 2004, je po vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003 a nepoberal starobný dôchodok, invalidný dôchodok alebo ich časť, sa určí podľa tohto zákona.

37. Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovaného zistil, že
- žalobca žiadosťou z 1. júna 1998, doručenou Vojenskému úradu sociálneho zabezpečenia dňa 3. júna 1998, požiadal o výsluhový dôchodok (ktorý žiadal priznať od 1. júna 1998) a odchodné [rozhodnutím z 11. júna 1998, číslo: 65211008508703-2-VÚSZ/DO 1 bol žalobcovi priznaný od 01. júna 1998 výsluhový dôchodok v sume t. č. 9.410,-Sk mesačne (v znení neskorších valorizácií) a rozhodnutím z 15. júna 1998, číslo: 65211008508703-3-VÚSZ/DO 1 bolo priznané odchodné v sume t. č. 308.330,-Sk]

- žalobca žiadosťou spísanou dňa 7. novembra 2014 a doručenou Sociálnej poisťovni, ústredie dňa 10. novembra 2014 požiadal o starobný dôchodok (ktorý žiadal priznať od 4. novembra 2011)

- Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím z 27. novembra 2014, číslo: XXX XXX XXXX X postupom podľa § 26a zákona č. 100/1988 Zb. a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. zamietla žiadosť žalobcu o priznanie starobného dôchodku

- na odvolanie žalobcu Krajský súd v Trnave rozsudkom z 25. apríla 2016, č.k. 43Sd/1/2015-62 postupom podľa § 250j ods. 2 písm. d/ a e/ t. č. platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku zrušil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie a vec jej vrátil na ďalšie konanie

[v odôvodnení rozhodnutia súd dospel k záveru, že je na rozhodnutie o nároku žalobcu na starobný dôchodok príslušný Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia, a teda odporkyňa pochybila, pokiaľ rozhodla o jeho žiadosti o starobný dôchodok; na takéto rozhodnutie v danom prípade nebola vecne príslušná a jeho žiadosť mala postúpiť na rozhodnutie príslušnému orgánu]

- Sociálna poisťovňa, ústredie viazaná právnym názorom súdu listom zo 14. júla 2016 postúpila žiadosť žalobcu Vojenskému úradu sociálneho zabezpečenia

- Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia (ako prvostupňový správny orgán) rozhodnutím zo 14. septembra 2016, číslo VÚSZ-65211008508703/10 konanie vo veci žiadosti žalobcu o priznanie starobného dôchodku zastavil

[dôvod zastavenia konania spočíval v tom, že Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia nie je príslušným orgánom na konanie o starobnom dôchodku a vec nemožno postúpiť príslušnému orgánu]

- na odvolanie žalobcu žalovaný ako odvolací správny orgán rozhodnutím z 29. novembra 2016, Č.: SELUZ-4-81-2/2016-OdSP zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia zo 14. septembra 2016, číslo VÚSZ-65211008508703/10.

38. V predmetnej veci nebolo sporné, že žalobca je počnúc 1. júnom 1998 poberateľom výsluhového dôchodku. Rovnako nebolo sporné, že žalobcovi dňom 7. júla 1997 vznikol nárok na starobný dôchodok dovŕšením 55 rokov veku, keď bol zamestnaný najmenej 25 rokov a vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií (§ 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb.).

39. Spornou však zostala otázka, do právomoci ktorého z orgánov (Sociálna poisťovňa, ústredie na jednej strane, alebo Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia na strane druhej) patrí rozhodnúť o žiadosti žalobcu o priznanie starobného dôchodku spísanej dňa 7. novembra 2014. Proces posudzovania tejto otázky zároveň definuje predmet tohto konania.

40. Najvyšší súd vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchýlil od záverov krajského súdu vo veci samej, spolu s poukazom na právnu úpravu vzťahujúcu sa k predmetu konania, uvedenú v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku.

41. Z vyššie citovaného ustanovenia § 103 zákona č. 114/1998 Z.z. vyplýva, že tam uvedené ustanovenia zákona č. 100/1988 Zb. sa nepoužijú až od 1. mája 1998, počnúc ktorým mohol vojakom najskôr vzniknúť nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 114/1998 Z.z. Aplikácia ustanovení § 132 a nasl. zákona č. 100/1988 Zb. nie je vylúčená pri nárokoch na starobný dôchodok, ktoré do 1. mája 1998 už vznikli, ale iba za predpokladu, že vojak splnil všetky podmienky pre priznanie starobného dôchodku (vrátane skončenia služby pokračujúcej nepretržite od vzniku nároku na starobný dôchodok dovŕšením 55. roku veku pred 1. májom 1998) do dňa predchádzajúceho dňu 1. mája 1998. Uvedeným dňom zanikla právomoc Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia rozhodnúť o priznaní starobného dôchodku (§ 142 ods. 4 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 103 bod 2 zákona č. 114/1998 Z.z.).

42. Najvyšší súd považuje za potrebné poukázať tiež na skutočnosť, že pri posudzovaní nároku na dávku a pri jej výpočte sa postupuje podľa právneho predpisu platného v čase, kedy nárok na dávku vznikol (R 76/2013). V tejto súvislosti ustanovenie § 94 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. uvádza, že nárok na dávku vzniká dňom splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, prípadne vykonávacími predpismi.

43. V predmetnej veci žalobca splnil podmienky nároku na starobný dôchodok dňa 7. júla 1997, teda pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 114/1998 Z.z. (t.j. pred 1. májom 1998). Z toho ďalej vyplýva, že nárok na starobný dôchodok žalobcu vznikol podľa Piatej časti zákona č. 100/1988 Zb., t. j. podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. vo výške podľa § 133 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. a tento nárok mu zostal zachovaný podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. Na tejto skutočnosti nič nemení ani tá okolnosť, že žalobca požiadal o starobný dôchodok až žiadosťou spísanou dňa 7. novembra 2014.

44. Na žalobcu tiež nemožno vzťahovať ustanovenie § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., keďže žalobca po priznaní výsluhového dôchodku nebol naďalej nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003.

45. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje aj na to, že skutkovo obdobná vec bola predmetom konania o kompetenčnej žalobe podľa § 412 a nasl. SSP (v spojení s § 11 písm. f/ SSP) a vedeného na najvyššom súde pod sp. zn. 3Komp/1/2016. V rozsudku z 11. októbra 2017, sp. zn. 3Komp/1/2016 najvyšší súd dospel k záveru, že cit.: „ (...) ustanovenie § 103 je systematicky zaradené do Šiestej časti zák. č. 114/1998 Z.z. označenej ako Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia s rubrikou Záverečné ustanovenia. Napriek zaužívanej legislatívnej technike, že takto označené ustanovenia

zákonodarca prednostne využíva na zrušenie doterajších predpisov spolu s oznámením časového okamihu vstupu návrhu zákona do účinnosti (čl. 6 ods. 5 až 7 Legislatívnych pravidiel tvorby zákonov č. 19/1997 Z.z.) pre Najvyšší súd z textu ustanovenia (viď slovné spojenie „sa na sociálne zabezpečenie vojakov nepoužívajú“) vyplýva jednoznačný záver, že zákonodarca nesledoval zrušenie výslovne určenej časti zák. č. 100/1988 Zb. ale naopak ich aplikáciu nepripustil na sociálne zabezpečenie vojakov v zmysle dotknutého zákona, t.j. zák. č. 114/1998 Z.z. Rozsah sociálneho zabezpečenia pritom zákonodarca na účely zák. č. 114/1998 Z.z. vymedzil prostredníctvom ustanovenia § 1 ods. 1 zák. č. 114/1998 Z.z. pod písmenami a) a ž d) a to s účinkami „pro futuro“ pre sociálne zabezpečenie vojakov vzniknuté po účinnosti a podľa zák. č. 114/1998 Z.z.“ Obdobne to vyjadril aj vo vzťahu k § 143a zákona č. 328/2002 Z.z. (bod 47 rozsudku). Ďalej uviedol, že cit.: „ (...) systém dôchodkového zabezpečenia zakotvený v zák. č. 100/1988 Zb. bol aj pre vojakov z povolania (vrátane osoby, ktorá bola vojakom z povolania - napríklad § 143 ods. 1 záver prvej vety zák. č. 100/1988 Zb.) radom osobitných zákonov pretransformovaný na systém dávok výsluhového zabezpečenia avšak s účinkami do budúcnosti (ex nunc).“ Napokon uzavrel, že kompetenčné ustanovenie § 142 ods. 4 písm. a/ v spojení s § 143 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. jednoznačne zakladá pôsobnosť Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia vykonať administratívne konanie o podanej žiadosti vo veci starobného dôchodku žalobcu s tým, že takto sformulované závery nevybočujú z ustálenej judikatúry najvyššieho súdu, medzi ktoré je možné priradiť rozsudky z 30. septembra 2015, sp. zn. 10So/120/2014, z 26. septembra 2012, sp. zn. 9So/103/2011, z 24. novembra 2011, sp. zn. 9So/129/2010, z 30. septembra 2015, sp. zn. 9So/93/2014, z 29. apríla 2015, sp. zn. 1So/62/2014, z 27. mája 2015, sp. zn. 9So/38/2014.

46. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší súd námietky žalovaného uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keď tieto neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu, a preto kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

47. O trovách kasačného konania rozhodol najvyšší súd v súlade s § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, nakoľko žalobca bol v kasačnom konaní plne úspešný.

48. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.